

نقش عرف در تفسیر قوانین خانواده در نظام حقوقی ایران

سلیمه رفائی

^۱ مدرس دانشگاه پیام نور

چکیده

خانواده به عنوان محبوب‌ترین نهاد در نزد خداوند، در مکتب اسلام و قوانین موضوعه به رسمیت شناخته شده است و برای آن نظام عالی ترسیم شده است. از آنجایی که این نهاد در جامعه نقش حیاتی و تأثیرگذار از خود برجای می‌گذارد، تفسیر قوانین آن هم نیاز به دقت فراوانی دارد. از این رو، علاوه بر رعایت شروط مربوط به تفسیر، همچنین نیز توجه به عرف معتبر، نکته دیگری که حائز اهمیت است، در نظر گرفتن اصول و قواعد حاکم خانواده است. این اصول معیار تمیز عرف معتبر از عرف نامعتبر و گاهی پدیدآورنده عرف است. تقریباً در سیستم حقوقی هر کشوری توجه به عرف ضروری است، چرا که عرف معقول و پسندیده از توقف و عقب ماندن حقوق جلوگیری می‌کند و آن را همواره با نیازهای مردم هماهنگ نگاه می‌دارد. با این دیدگاه خوب، نظام حقوقی ایران نیز به تبعیت از فقه امامیه، عرف نقش ویژه‌ای در تفسیر قوانین به ویژه در حوزه خانواده دارد. با ایجاد عقد نکاح صحیح، حقوق و تکالیفی بین زن و شوهر ایجاد می‌شود که رعایت آن در ثبات و استحکام نظام خانواده تأثیر اساسی دارد. بخشی از این حقوق و تکالیف مربوط به امور مالی و بخشی دیگر به امور غیرمالی و حمایت‌های امنیتی و حیثیتی مربوط می‌شود.

واژه‌های کلیدی: عرف، خانواده، شرع، قانون مدنی، تفسیر.

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۴، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۷، صفحات ۸۰-۹۰